

SMÅFÖRETAGS BAROMETERN

Gotland

Juni 2020

Ett samarbete mellan Företagarna, Swedbank och Sparbankerna

företagarna

INNEHÅLL

Om Småföretagsbarometern	3
Nettotal och konjunkturindikator.....	3
Sammanfattning av konjunkturläget i Gotland	4
Konjunkturutvecklingen i Sverige och näringslivet i Gotland	5
Näringslivet i Gotland.....	5
Småföretagsbarometern – Gotland	7
Konjunkturindikator.....	7
Sysselsättning.....	9
Orderingång.....	10
Tackat nej till order.....	11
Omsättning.....	12
Lönsamhetsutvecklingen.....	13
Företagens prisförväntningar.....	13
Expansionsutsikter och hinder för expansion	14
Slutsatser	17

OM SMÅFÖRETAGSBAROMETERN

Småföretagsbarometern är i första hand en konjunkturenkät som redovisar hur Sveriges småföretag uppfattar det ekonomiska läget och deras förväntningar om utvecklingen de kommande tolv månaderna. Underlaget utgörs av intervjuer med företagare som har minst en och högst 49 anställda. Det är alltså företagarnas personliga uppfattning om konjunkturläget som kommer till uttryck i den redovisade indikatorn för konjunkturen.

Småföretagsbarometern är Sveriges största konjunkturundersökning inriktad speciellt på småföretagskonjunkturen och har genomförts sedan 1985. Undersökningen omfattar 4 000 företagare inom det privata näringslivet med 1-49 anställda. Urvalet motsvarar totalt över 473 000 privata företag fördelade över hela landet. Storleken på urvalet och antalet respondenter gör att svaren kan delas upp så att vi kan mäta skillnader i konjunkturuppfattning hos Sveriges småföretag i samtliga län.

Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Företagarna, Sparbankernas Riksförbund och Swedbank. Vid genomförandet av intervjuerna har Novus medverkat. Det är vår förhoppning att Småföretagsbarometern på ett positivt sätt ska bidra till att öka kunskapen om och förståelsen för de små och växande företagens betydelse för den svenska ekonomin.

företagarna

Nettotal och konjunkturindikatorn

För att underlätta snabba svar ställs frågorna så att de kan besvaras utan hjälp av bokföring och statistik.

- a. Ja/nej
- b. Större, oförändrad eller mindre

Småföretagsbarometerns konjunkturindikator arbetar med **nettotal** där svaren räknas om till procentandelar. Skillnaden mellan procentandelen positiva svar och procentandelen negativa svar benämns nettotal. Ett värde mindre än 0 betyder kontraktion, medan ett värde över 0 betyder expansion. Nettotalet visar alltså hur snabbt tillväxten förändras, snarare än en absolut nivå

Sedan adderas nettotalet för sysselsättning, orderingång och omsättning. Summan av dessa nettotal bildar småföretagens **konjunkturindikator**.

Sammanfattning av konjunkturläget i Gotland

- **Småföretagskonjunkturen** på Gotland är alltså positiv, men under året som gått har det skett en kraftig nedgång och konjunkturindikatorn placerar sig under rikssnittet. Företagens prognoser för de kommande tolv månaderna är mycket pessimistiska, med en förväntad konjunkturindikator på lägre nivå än vid finanskrisåren i början av 1990-talet under 2008/2009.
- **Sysselsättningstillväxten** bland företagen på Gotland har mattats av under året som gått och ligger nu på en negativ nivå. Detta innebär att det är en större andel företag som minskat sin personalstyrka under året som gått än andelen som har utökat den. Sysselsättningsutvecklingen placerar sig under riksgenomsnittet. Företagen förväntar sig en fortsatt avmattning, det vill säga en fortsatt negativ sysselsättningstillväxt.
- **Orderingången** är fortsatt positiv men för tredje året i rad har tillväxttakten mattats av. Prognosen för orderutvecklingen de kommande tolv månaderna är tydligt påverkad av coronakrisen och visar på en stark nedgång till historiskt låga nivåer.
- **Omsättningstillväxten** på Gotland är fortsatt positiv men har avmattats de senaste tolv månaderna och tillväxttakten är strax under rikssnittet. Precis som i övriga riket förväntar sig företagen på Gotland en fortsatt avmattad omsättningstillväxt under de kommande tolv månaderna.
- **Lönsamhetstillväxten** hos företagen på Gotland har ökat för andra året i rad och det samlade nettotalet är nu på samma nivå som riksgenomsnittet. På ett års sikt förväntas dock lönsamhetens tillväxttakt i länets företag minska kraftigt.
- Företagen på Gotland ser mindre positivt på **möjligheterna att växa** framöver jämfört med ifjol. Omkring hälften av dem ser goda expansionsmöjligheter jämfört med det något högre riksgenomsnittet på 59 procent.
- Svårigheten att hitta lämplig arbetskraft är fortsatt det **största tillväxthindret** för Gotlands småföretag. Dessutom uppger en betydligt större andel än tidigare en svag efterfrågan av företagets varor och tjänster som det största hindret för tillväxt.

Frida Boklund
Regionchef Företagarna Gotland

Gotlands företagarkultur är stark och har bidragit till att länet under de senaste åren vid flera tillfällen placerat sig i topp i jämförelse med andra län. De privata företagen på Gotland är ofta kopplade till besöksnäringen som har fått sig en rejäl törn under Corona-pandemin, det resulterar i att företagens förväntningar för de kommande tolv månaderna är mycket pessimistiska. Då Gotland är en ö är utmaningarna att hantera både en pandemi och en lågkonjunktur än besvärligare än för övriga riket. Dialogen med och inom näringslivet är avgörande för att stärka näringslivets framtida förutsättningar.

Konjunkturutvecklingen i Sverige och näringslivet i Gotland

Årets Småföretagsbarometer visar att konjunkturen hos landets småföretag med 1–49 anställda fortsätter att försvagas. Konjunkturindikatorn sjönk för tredje året i rad till 37 från 61 ifjol, den lägsta nivån sedan 2003. Det är en betydligt svagare utveckling än vad företagarna förutsåg under fjolåret, då konjunkturindikatorn förväntades stiga till 79. Den stora prognosavvikelsen beror sannolikt på att coronapandemin slog igenom med full kraft i svenskt näringsliv under mars och april. Företagens syn på konjunkturen försvagades allt snabbare under undersökningsperioden, som var veckorna 10–16. Det betyder att konjunkturindikatorn föll mer under andra perioden av undersökningen än under den första. I en delrapport vecka 13 var konjunkturindikatorn till 57, därefter har alltså uppfattningen om läget förvärrats avsevärt. Alla delar i konjunkturindikatorn (sysselsättning, orderingång och omsättning) har utvecklats svagare än prognosticerats vilket visar på en tydlig konjunkturavmattning bland landets småföretag.

Den svagaste utvecklingen har varit i de tjänsteproducerande branscherna, i synnerhet transportsektorn där konjunkturindikatorn noterades till minus 20 följt av hotell och restaurang (-13). Småföretag inom bygg- och tillverkningsindustrin men även handelsföretag klarade sig bättre jämfört med övriga delbranscher även om konjunkturindikatorn är lägre än i fjolårets undersökning.

Företagen, främst de minsta med upp till fyra anställda, är mycket pessimistiska om det närmaste året. Detta trots att regeringen har presenterat flera stödpaket riktade till företag. Den samlade konjunkturindikatorn förväntas sjunka till rekordlåga minus 20, vilket är en betydligt dystrare bild än minus 1 i delrapporten som presenterades i slutet av april (vecka 13). Det betyder att småföretagen förutser en djupare konjunkturedgång än under lågkonjunkturen i början av 1990-talet och 2008/2009. Både orderingången och omsättningen förväntas minska under det kommande året och är det som framför allt bidrar till nedgången i konjunkturindikatorn. Även företagens planer för sysselsättningen har blivit mer pessimistiska och andelen företag som tror att antalet anställda ska minska under det kommande året är nu något större än andelen företag som tror att det ska öka.

Näringslivet i Gotland

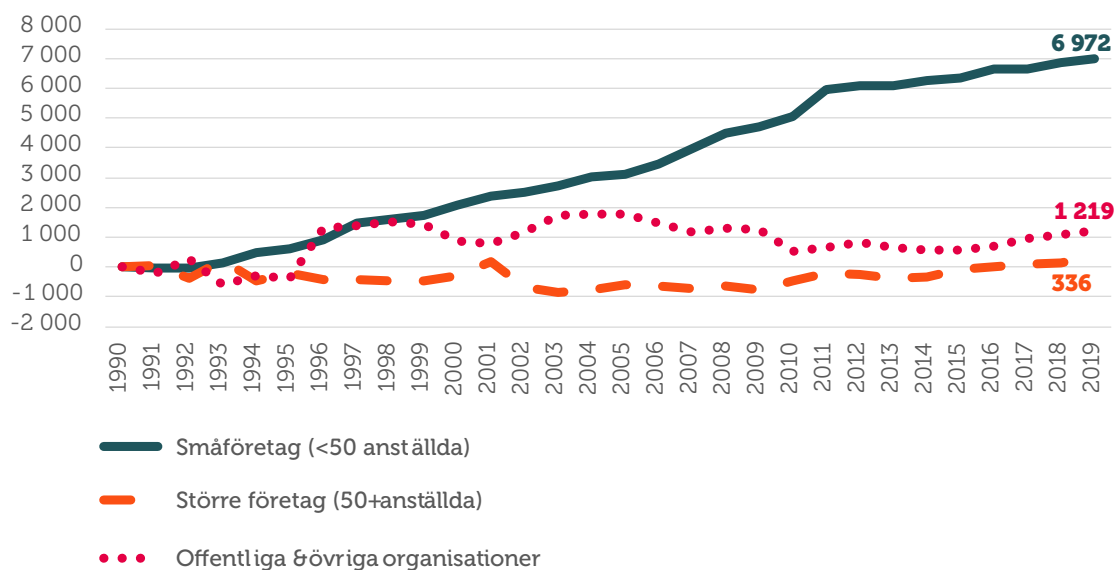
Gotland har en stark företagarkultur. Den har bidragit till att länet flera gånger under de senaste åren placerat sig i topp i jämförelse med andra län. Ett förbättrat företagsklimat är också en prioriterad fråga för Gotlands län i samverkan med näringslivet.

Näringslivet på Gotland består av företag verksamma inom olika branscher. Offentlig sektor är relativt stor och en hög andel är sysselsatta inom jordbruket. Detta kompletteras av en växande andel sysselsatta inom privata tjänster, ofta kopplade till besöksnäringen, som ökar.

Då Gotland är en ö är arbetsmarknaden och tillgången på kompetent arbetskraft en särskilt betydande utmaning. Den lokala näringslivspolitikerna måste verka för att få fler nya företag att etablera sig i regionen. Även generations- och ägarskiften i befintliga företag är viktiga för näringslivsdynamiken. Att Gotland och Visby är attraktivt som bostadsort och arbetsmarknadsregion är i detta avseende avgörande och förutsätter ett brett samarbete mellan näringsliv, kommun och andra organisationer. Dialogen med och inom näringslivet är viktigt för att stärka näringslivets framtida förutsättningar.

Figur 1 visar att det är de mindre, växande företagen som står för sysselsättningstillväxten på Gotland. Även antalet sysselsatta i den offentliga sektorn är relativt stort.

Figur 1 Tillväxt av jobb i Gotland sedan 1990 (källa: SCB (Företagsregistret) och egna beräkningar Företagarna)¹

¹ Arbetsställen utan anställda räknas som 1 jobb. Sektorn jordbruk, skogsbruk & fiske, samt juridiska former så som bostadsrättsföreningar, kommuner och dödsbon exkluderas

SMÅFÖRETAGSBAROMETERN

– GOTLAND

Konjunkturindikatorn

Konjunkturen beskriver den makroekonomiska utvecklingen, alltså det allmänna ekonomiska läget i en ekonomi. Framförallt omfattar begreppet arbetslöshet, inflation och tillväxt. När man talar om konjunktur brukar man tala om hög- eller lågkonjunktur beroende på konjunkturcykeln. En konjunkturcykel är vanligtvis mellan tre till åtta år.

Högkonjunktur är när näringslivet har fullt upp med att producera och leverera varor eller tjänster. Det betyder att arbetslösheten är låg och att investeringarna ökar.

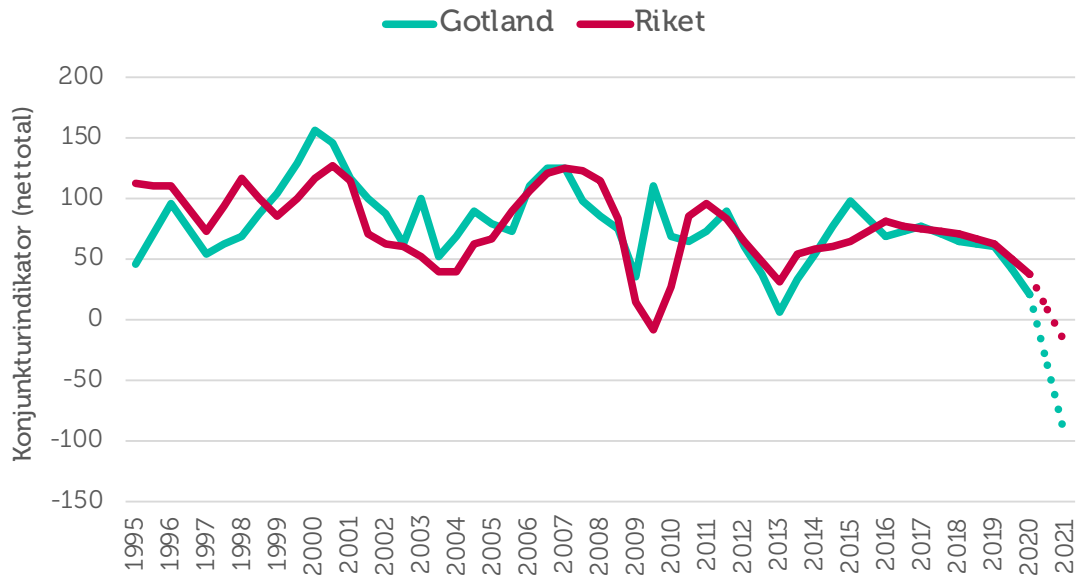
Lågkonjunktur är när efterfrågan på varor och tjänster är mindre än det som produceras. När företagen upplever minskad efterfråga på varor eller tjänster, kan de tvingas dra ner på personal och avstå nyinvesteringar. Det betyder att arbetslösheten ökar och investeringar minskar.

Utvecklingen inom sysselsättning, ordergång och omsättning hos Gotlands småföretag kommer att redovisas för att få en bild över konjunkturläget i länet. Genom att addera nettotalen för dessa tre faktorer får vi en konjunkturindikator för småföretagen på Gotland.

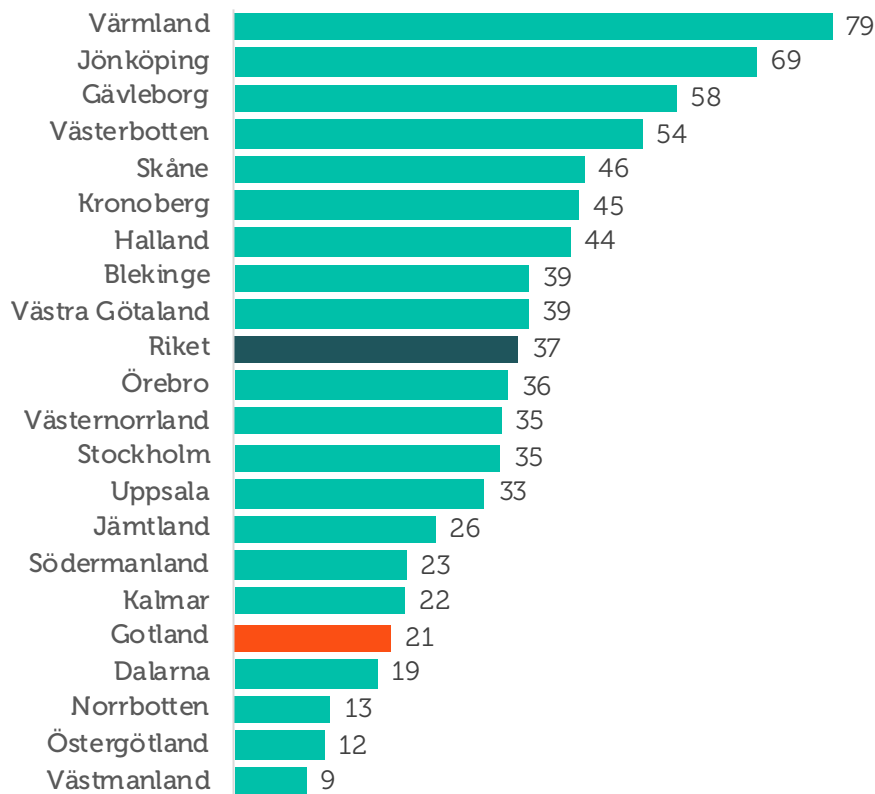
I fjol var det sammanvägda nettotalet för konjunkturindikatorn i länet 61. Årets nettotal är 21 vilket därmed visar på en svagare tillväxt under året som gått, med ett tapp på totalt 40 indexenheter. Gotland läns konjunkturindikator placeras sig under riksgenomsnittets nettotal 37 (Figur 2). Utfallet av årets konjunkturindikator blev dessutom betydligt lägre än vad länets företagare förväntade sig i fjolårets rapport, då trodde de på en ökad tillväxttakt till ett nettotal på 93. Länsfördelningen runt riksgenomsnittet visas i figur 3.

Företagens förväntningar för de kommande tolv månaderna är mycket pessimistiska. Tillsammans med Jämtlands och Norrbottens län har Gotland den lägst ställda prognosen i landet för konjunkturindikatorns utveckling. Företagens sammanvägda prognoser gällande sysselsättning, ordergång och omsättning visar en kraftig nedgång och konjunkturindikator hamnar på nettotalet -96. Ett sådant utfall skulle innebära en nedgång med hela 117 indexenheter jämfört med resultatet för årets mätning (nettotal 21). Konjunkturindikatorn i länet skulle därmed nå historiskt låga nivåer. Motsvarande utveckling för riksgenomsnittet är ett förväntat nettotal på -20.

Figur 2 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (nettotal) i Gotland och riket 1995–2020

Figur 3 Länsfördelning runt riksgenomsnittet av sammanlagd konjunkturindikator (nettotal) 2020

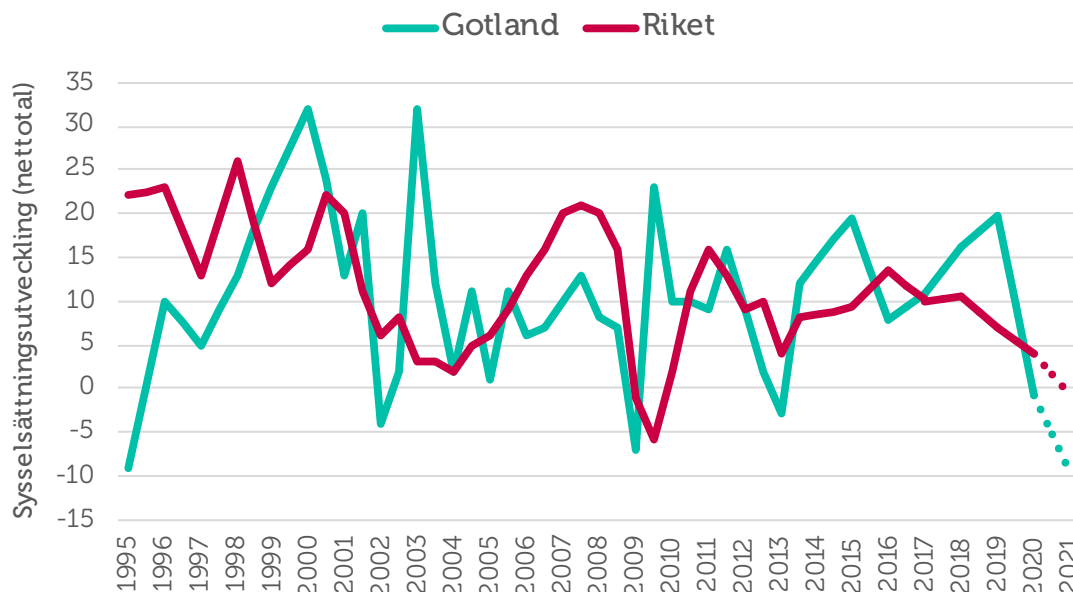
Sysselsättning

Sysselsättning mäter hur många som har jobb. Att vara i arbete kan vara som anställd, egen företagare eller att på annat sätt arbeta heltid eller deltid. Ett netttotal över noll betyder att andelen företag som ökat sysselsättningen är större än andelen företag som minskat sysselsättningen. Det innebär alltså att sysselsättningen totalt sett ökar i landets småföretag.

Mellan 2016 och 2019 hade Gotland en kontinuerligt ökande tillväxttakt i sysselsättningen och har legat över riksgneomsnittet de senaste åren. Den höga tillväxttakten har i årets mätning mattats av kraftigt. Totalt har elva procent av företagen på Gotland ökat sin personalstyrka medan tolv procent uppger att de har minskat den. Detta resulterar i ett sammanlagt netttotal på -1 för sysselsättningsutvecklingen i årets mätning. Att tillväxten i sysselsättningen nu ligger under noll innebär att en större andel företag har minskat sin personalstyrka än andel företag som har utökat den under de senaste tolv månaderna. Gotlands tillväxttakt ligger nu under riksgenomsnittet, vars netttotal är 4. I fjol förväntade sig gotlandsföretagen att tillväxttakten skulle mattas av, men utfallet blev betydligt lägre än deras prognoser.

Prognosen tolv månader framåt är att sysselsättningstillväxten fortsätter mattas av. Endast vart tionde företag förväntar sig att antalet anställda i verksamheten kommer att öka, medan nästan vart femte företag förväntar sig att antalet minskar. Företagens förväntade netttotal blir därmed -10 för sysselsättningsutvecklingen, riksgenomsnittets förväntade netttotal är -1.

Figur 4 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Gotland och riket 1995–2020

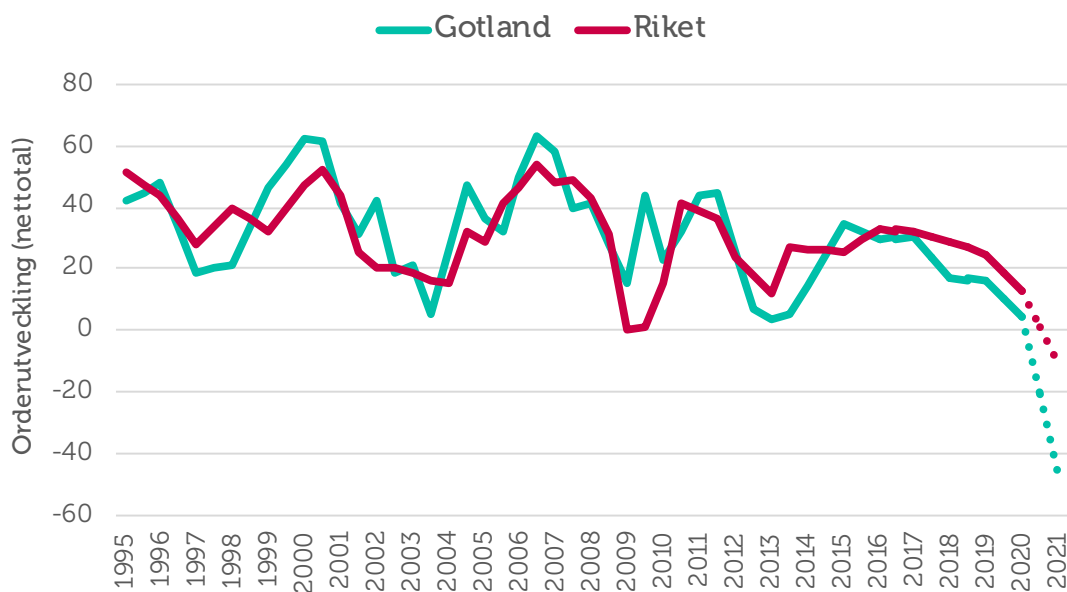
Orderingång

Med **orderingång** menas vanligtvis de beställningar som erhållits under en viss period. Eftersom själva antalet beställningar inte är särskilt informativt mäts orderingång som hur det totala värdet avseende orderingången, eller antal uppdrag, förändrats under tidsperioden.

Orderingången för länets småföretag är fortsatt positiv men för tredje året i rad har tillväxttakten mattats av. I år är orderingångens sammanvägda nettotal 5, jämfört med nettotalet 16 ifjol. Tillväxttakten för orderingången på Gotland ligger därmed fortsatt under riksgenomsnittet, vars nettotal i år är 13. (Figur 5) Totalt uppger 32 procent av länets företag att orderingången ökat, medan 27 procent sett en minskning. Företagens mycket positiva prognoser ifjol med ett nettotal på 38, för orderingångens utveckling har därmed inte infriats.

Prognosen för orderutvecklingen de kommande tolv månaderna är tydligt påverkad av coronakrisen och visar på en stark nedgång. Endast åtta procent av företagen tror att deras orderingång kommer att öka, medan hela 55 procent förväntar sig att den minskar. Detta ger ett förväntat nettotal på -47. Motsvarande nettotal för hela riket är -11. Jämfört med samtliga län i landet har gotlandsföretagen de mest pessimistiska prognoserna för orderutvecklingen. Om prognosen stämmer skulle det innebära att företagens orderutveckling hamnar på en långt lägre nivå än vid tidigare kriser, se figur 5.

Figur 5 Orderutveckling (netttotal) i Gotland och riket 1995–2020

Tackat nej till order

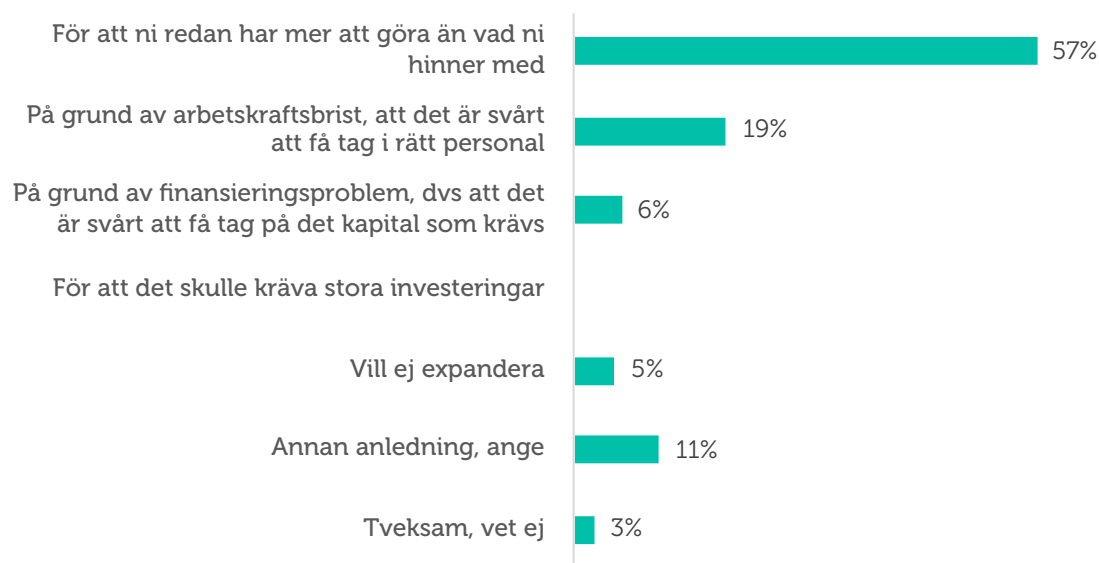
När tiden inte räcker till, om finansiering till nödvändiga investeringar eller personal saknas, kan många företag behöva tacka nej till order.

Fler än hälften, 53 procent, av företagen på Gotland har tvingats tacka nej till order under det senaste året, vilket är fler än riksgenomsnittet (36 procent). Precis som för övriga Sverige är den främsta anledningen till att företagen tackat nej till order en konsekvens av att de redan har mer att göra än vad de hinner med. Av de som tackat nej till order uppger 57 procent detta, jämfört med riksgenomsnittet på 50 procent.

Arbetskraftsbrist anges av 19 procent som främsta orsak till att företaget har tackat nej till order. Som vi kommer att redogöra för längre fram i texten upplever många företag på Gotland kompetensbrist som främsta tillväxthinder. Detta kan förklara varför bristen på arbetskraft, exempelvis kompetens- och matchningsproblematik samt att företagen redan har mer att göra än vad de hinner med anges som huvudsaker till att de tackat nej till order.

Alternativet "annan anledning" kan exempelvis handla om att lönsamheten inte är tillräcklig i uppdraget eller att det är brist på råvara eller materiel hos företaget för att möta uppdraget.

Figur 6 Huvudorsaken till att företag har tackat nej till order under de senaste 12 månaderna

Malin Mitzén *Företagschef/biträdande kontorschef* *Swedbank Gotland Företag*

Den rådande kris som företagare befinner sig i har inte undgått någon. Att vi på Gotland har många företag inom besöksnäringen är i vanliga fall vår styrka och flaggskepp men i år ser vi ett annat scenario. Den sjunkande sysselsättningsgraden är ledsamt att se då Gotland haft en mycket låg arbetslöshet de senaste åren. Verkligheten just nu är varsel och permitteringar samt många ungdomar som inte kan börja sina efterlängtnade sommarjobb. Det som, trots detta mörka läge, ger oss hopp är gotlänningars vilja och förmåga att kroka arm och hjälpas åt. Vi ser många nya samarbeten, företag som ställer om istället för att ställa in. Vårt primära uppdrag på banken just nu är att hjälpa våra kunder som är i kris men även att lyssna på och stötta nya planer som smids. Entreprenörsandan kommer man aldrig att kunna ta ifrån oss gotlänningar.

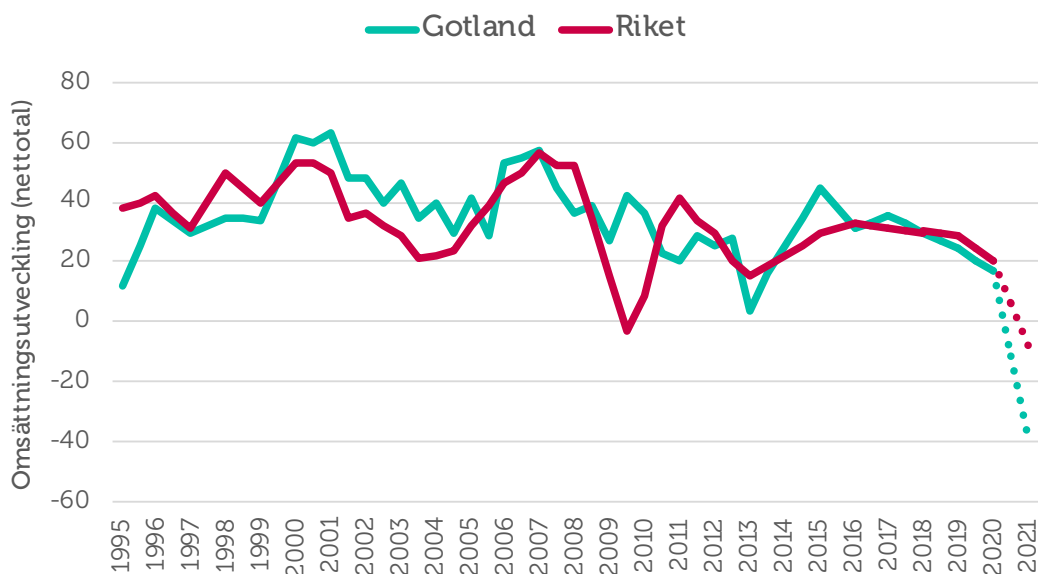
Omsättning

Ett företags **omsättning** är likvärdigt med dess sammanlagda intäkter från sålda varor och utförda tjänster under en viss period. Förändringar i omsättningen jämfört med föregående period används ofta för att indikera företagets tillväxt.

Omsättningstillväxten på Gotland är fortsatt positiv men har mattats av och ligger i år på nettotalet 17, jämfört med 24 i fjol och något lägre än riksgenomsnittets 20. Årets undersökning visar att omsättningen har ökat hos 36 procent av Gotlandföretagen samtidigt som den har minskat hos 19 procent under de senaste tolv månaderna. Utfallet blev därmed lägre än den förväntade tillväxttakten med nettotalet 38 som företagen gav i fjolårets rapport.

Coronakrisen har på kort tid lett till en kraftigt minskad efterfrågan på många företags varor och tjänster. Detta avspeglas också i företagens prognoser för omsättningsutvecklingen under kommande tolv månader. Endast 13 procent tror att omsättningen kommer att öka, samtidigt som 52 procent förväntar sig att den kommer att minska. Detta resulterar i ett förväntat nettotal på -39 för omsättningstillväxten. Ett sådant utfall skulle innebära historiskt låg omsättningstillväxt för Gotlands företagare. Likt prognoserna för orderingången är förväntningarna på omsättningstillväxten lägst ställda på Gotland jämfört med övriga län i landet. Även prognosen för riket som helhet är kraftigt vikande, till ett nettotal på -8.

Figur 7 Omsättningsutveckling (netttotal) i Gotland och riket 1995–2020

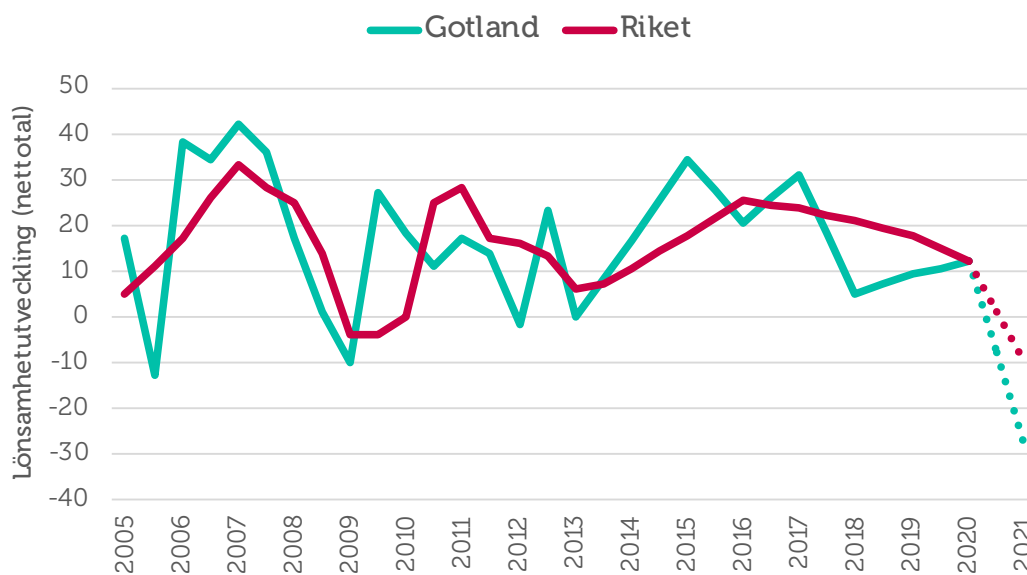
Lönsamhetsutvecklingen

Företagens möjligheter att växa genom investeringar och nyanställningar är delvis beroende av lönsamhetsutvecklingen. Lönsamhetstillväxten i Gotlands företag har för andra året i rad ökat och det samlade nettotalet är nu på samma nivå som rikssnittet. Bland företagen på Gotland har 35 procent haft en ökad lönsamhet under årets som gått, samtidigt har 23 procent haft en minskad lönsamhet. Tillväxttakten har därmed ökat under de senaste tolv månaderna och resulterar i ett nettotal på 12, jämfört med fjolårets nettotal 9.

På ett års sikt förväntas det sammanlagda nettotalet för lönsamheten bland länets företagare minska till -28. Nettotalet för den förväntade lönsamheten ligger under riksgenomsnittets nettotal på -10. Bland företagen i länet tror elva procent på en högre lönsamhet samtidigt som 39 procent tror på en lägre lönsamhet under det kommande året.

Förväntningarna på utvecklingen framöver speglar en stor osäkerhet om vilka effekter den pågående coronakrisen kommer att ha för svenska småföretag på sikt. Det rådande läget har skapat stora påfrestningar i såväl den svenska ekonomin som i världsekonomin och rörelsen i lönsamheten är tecken på hur även småföretagen påverkas av detta.

Figur 8 Lönsamhetsutveckling (netttotal) i Gotland och riket 2005–2020

Företagens prisförväntningar

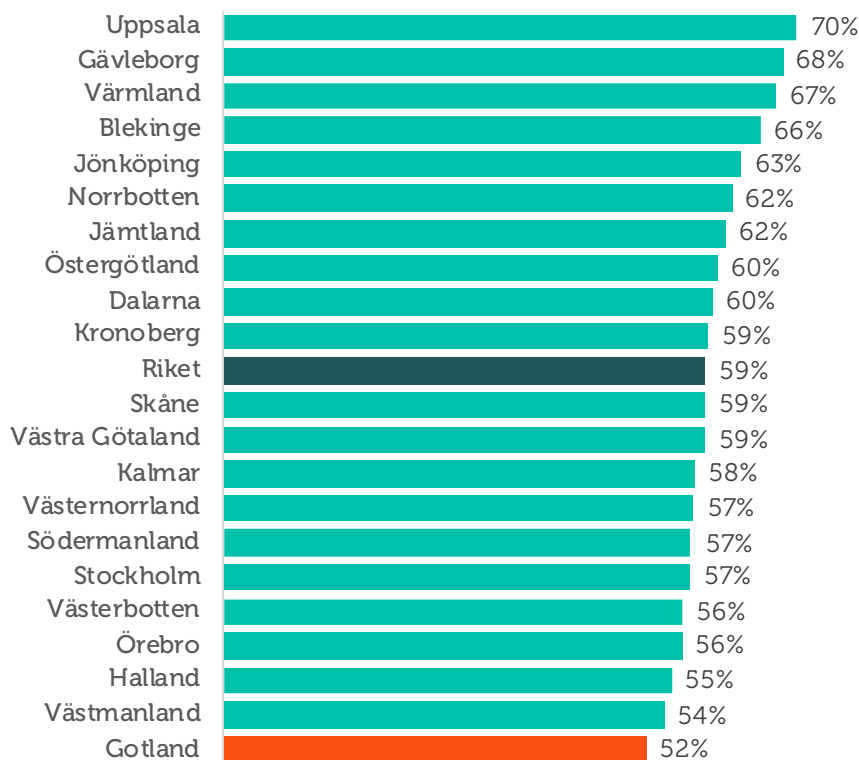
Företagens planer på prisförändringar skiljer sig markant jämfört med ifjol. I länet tror 17 procent av företagen att deras försäljningspriser kommer öka, medan elva procent tror att de kommer minska under det kommande året. Förra året var det 37 respektive fem procent.

Gotlandföretagens förväntningar på prisutvecklingen ligger under rikssnittet, där 27 procent räknar med att kunna höja försäljningspriserna. Givet de negativa prognoserna för bland annat företagens omsättning och ordergångar gör det svårt för företagen att höja sina priser.

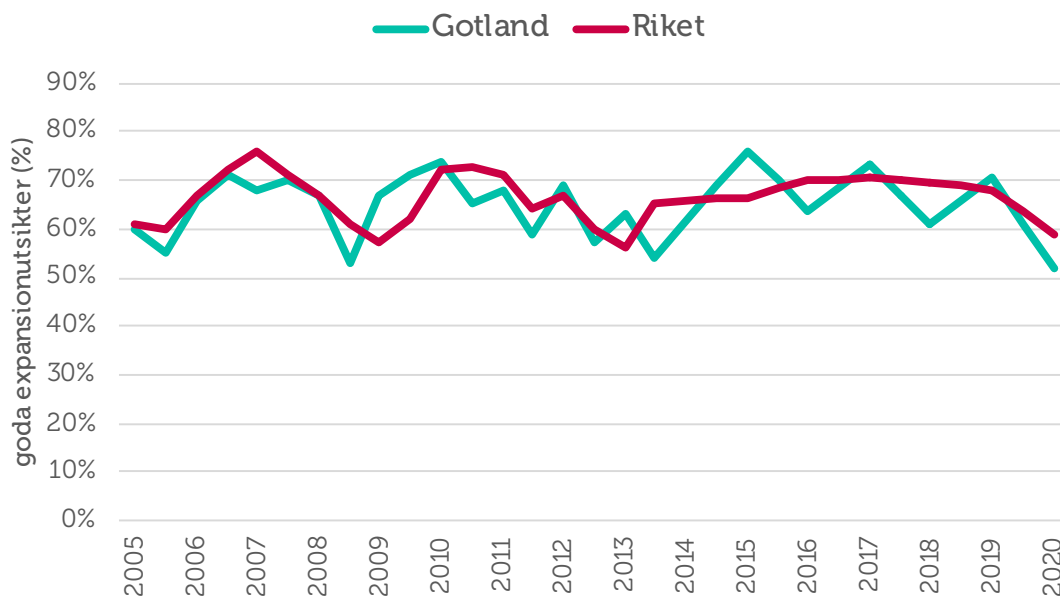
Expansionsutsikter och hinder för expansion

Omkring fem av tio företag på Gotland ser goda möjligheter för expansion, vilket är något lägre än genomsnittet för riket. Ifjol låg företagen på Gotland över rikssnittet och endast ett fåtal län upplevde bättre expansionsmöjligheter. I årets mätning placerar sig Gotland i botten av listan. Samtidigt ser vi att omkring nio av tio företag på Gotland vill växa (figur 11).

Figur 9 Företagens expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) per län och i riket 2020

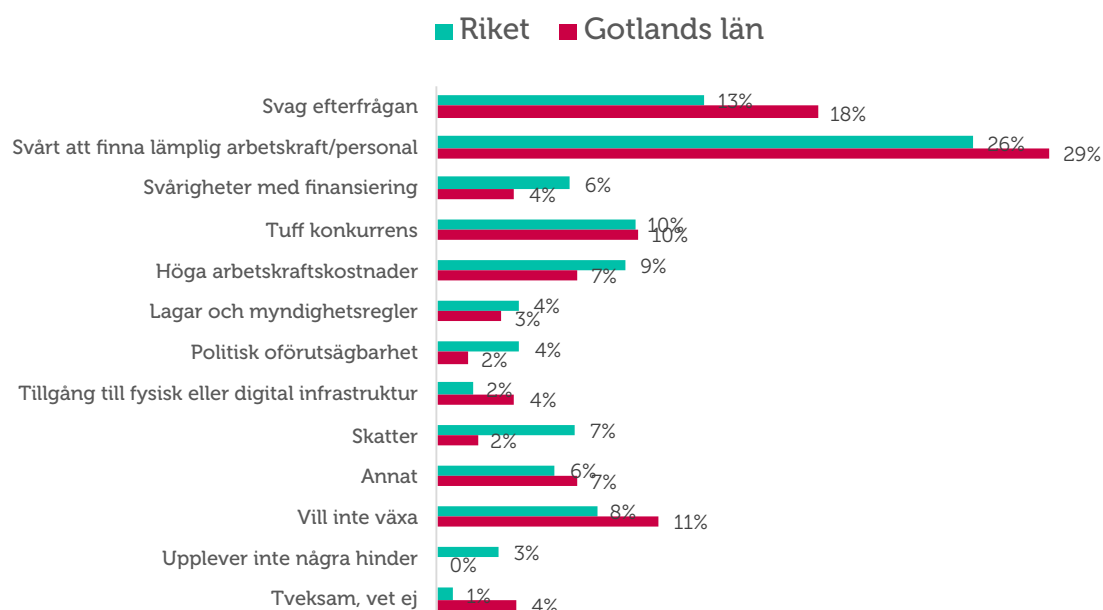
Figur 10 Expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) i Gotland och riket 2005–2020

Brist på lämplig arbetskraft är fortsatt det enskilt största tillväxthindret bland företagen på Gotland, 29 procent av företagen uppger detta som största hinder. Rikssnittet är 26 procent.

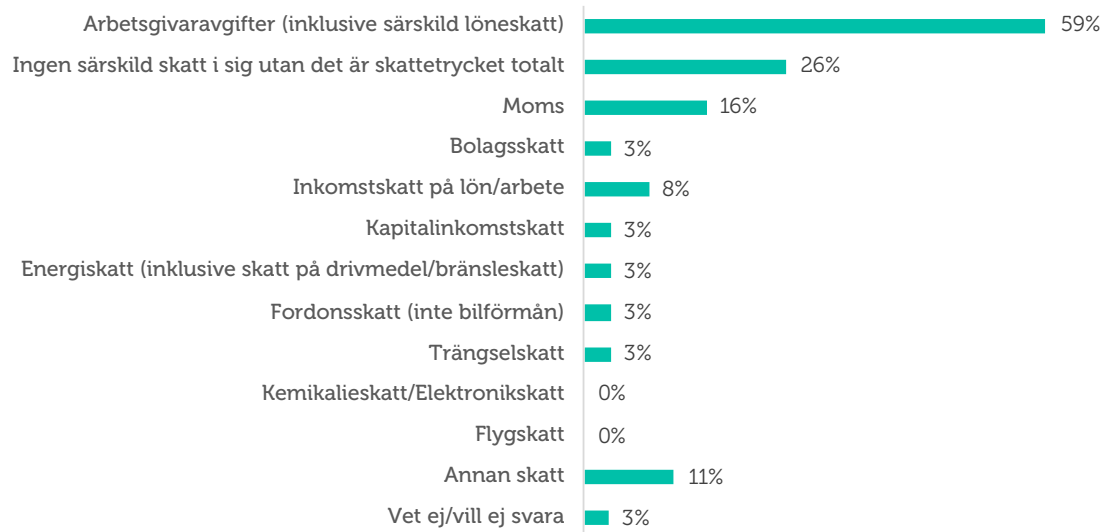
Företagen på Gotland, likt riket som helhet, upplever i årets Småföretagsbarometer att en svag efterfrågan av företagets varor eller tjänster är det näst största hindret för tillväxt. Av samtliga företag på Gotland anger 18 procent att svag efterfrågan är det enskilt största tillväxthindret, vilket ska jämföras med fyra procent i fjolårets rapport. Detta är sannolikt en effekt av att coronakrisen lett till drastiskt förändrade konsumtionsbeteenden. Men det är även en effekt av politiska beslut för att förhindra smittspridning, som bidragit till att många företags produktion eller tjänsteutbud helt eller delvis upphört.

Figur 11 Tillväxthinder enligt företagen i Gotland och i riket 2020 (procent)

Bland de företag som anger att skatter är ett tillväxthinder är det framför allt arbetsgivaravgifterna som upplevs som ett hinder för att utveckla företaget, se figur 12. Till detta kommer också moms och inkomstskatt lön/arbete. Dessa skatter anses dock i mindre grad utgöra ett hinder för tillväxten i företaget. Vart femte företag på Gotland anger att det inte är någon särskild skatt som hindrar utvecklingen av företaget, utan att hindret ligger i det totala skattetrycket.

Figur 12 Du angav skatter som ett hinder för expansion, vilka skatter anser ni det i så fall vara?

SLUTSATSER

Trots att tillväxttakten hade avtagit pekade småföretagens förväntningar inför 2020 på en fortsatt positiv konjunkturutveckling inom både tillverknings- och tjänstesektorn. Företagens högt ställda prognoser har dock inte införlivats under året, vilket tyder på att konjunkturläget mattats av avsevärt redan innan coronapandemin kraftigt började påverka det svenska näringslivet under mars 2020.

Företagens förväntningar på konjunkturutvecklingen de kommande tolv månaderna är nu mycket pessimistiska och tydligt påverkade av coronapandemin. I årets mätning har den sammanvägda konjunkturindikatorn för Gotland minskat till 21 från fjolårets 61. Utfallet av årets konjunkturindikator blev betydligt lägre än vad länets företagare förväntade sig i fjolårets rapport. Företagens förväntningar för de kommande tolv månaderna är mycket pessimistiska. Tillsammans med Jämtland och Norrbotten har Gotland den lägst ställda prognosen i landet för konjunkturindikatorns utveckling. Ett utfall enligt företagens prognoser skulle innebära att konjunkturindikatorn når historiskt låga nivåer.

De främsta hindren för företagens tillväxt är svårigheterna att hitta lämplig kompetens, svag efterfrågan och tuff konkurrens. Många företag upplever att det är svårt att hinna med och på Gotland har fler än hälften av företagen tackat nej till order under det senaste året. De främsta skälen till detta är återigen kapacitetsbrist och svårigheterna med att hitta arbetskraft med rätt kompetens.

Sveriges små och medelstora företag finansierar välfärden. De har skapat fyra av fem nya jobb under de senaste decennierna och är motorn i svensk ekonomi. Inom loppet av några veckor har de kastats in i en av de djupaste och mest svåröverskådliga kriser vi upplevt i modern tid. I takt med att antalet företag som påverkas negativt blir fler, stiger arbetslösheten och utanförskapet ökar. Det kan få förödande konsekvenser för det svenska samhället. Förutsägbara villkor som underlättar och stödjer företagande blir därför än mer avgörande för Sveriges långsiktiga konkurrenskraft. Småföretagens tillgång till kompetens, kostnaden att anställa, samt incitamenten för företagande genom bland annat skattesystemets utformning och andra för konkurrenskraften viktiga frågor måste prioriteras, annars är risken att nyinvesteringar skjuts på framtiden och lågkonjunkturen cementeras.